

JO-uttalanden

Frågor om taxeringsrättelse med stöd av 72 a § taxeringsförordningen

Till ärenden, som JO vid inspektioner hos lokala skattemyndigheter under senare år ägnat särskild uppmärksamhet, hör taxeringsrättelser enligt 72 a § taxeringsförordningen.

Med stöd av 72 a § har lokal skattemyndighet tillagts befogenhet att under vissa omständigheter rätta taxeringar, som av olika anledningar blivit felaktiga. Så är fallet i fråga om längdföringsfel, d v s när taxeringsnämnds beslut blivit felaktigt återgivet i taxeringslängden. Vidare får rättelse ske av vissa andra i paragrafen uppräknade slag av fel. Ett gemensamt villkor är dock att felet är *uppenbart*.

JO har i ett fall uttalat sig om innebörden av ordet ”uppenbart” i detta sammanhang. En person A., som i sin deklaration angett att han hade hemmavarande barn under 16 år, blev 1967 taxerad såsom ogift skattskyldig utan barn. I skrivelse till lokala skattemyndigheten förklarade A. att han hade hemmavarande barn fött år 1959, att han hade sammanlevt med barnets moder under större delen av beskattningsåret och att han sedan hösten samma år var gift med henne. Lokala skattemyndigheten inhämtade från taxeringsnämndens ordförande att familjen hade flyttat ihop till julen året före beskattningsåret och ändrade A:s taxering så att han beskattades såsom gift skattskyldig. JO anförde i sitt beslut bl a följande.

För att rättelse med stöd av 72 a § taxeringsförordningen skall få ske, förutsättes bl a att den iakttaga felaktigheten är uppenbar. I A:s fall var taxeringen visserligen, att döma av A:s i deklarationen lämnade uppgifter om sina familjeförhållanden, uppenbart felaktig. Däremot synes inte ha varit lika klart på vad sätt A. skolat rätteligen taxeras. Avgörande härför var om A. sammanlevt med sin hustru vid beskattningsårets ingång. Med hänsyn härtill kan ifrågasättas om det överhuvudtaget var lämpligt att handlägga denna rättelse i förevarande ordning. Enligt min mening bör rättelse med stöd av 72 a § taxeringsförordningen komma i fråga endast om det är uppenbart såväl att taxeringen blivit felaktig som på vad sätt rättelse skall ske. Eftersom frågan huruvida A. sammanlevt med sin hustru under sådana förhållanden att han bort samtaxeras med henne var en ren utredningsfråga, synes ärendet ha bort överlämnas till prövningsnämnden.

En sak som kan komplicera taxeringsrättelser är om den skattskyldige av taxeringsnämnden erhållit avdrag för nedsatt skatteförmåga. En person H. taxerades för 6.564 kr inkomst av tjänst och erhöll avdrag för nedsatt skatteförmåga med 1.200 kr. Hans beskattningsbara inkomst utgjorde enligt taxeringsnämndens beslut 400 kr. Senare framkom att inkomsten av tjänst rätteligen uppgått till 5.420 kr. Taxeringen ändrades av lokala skattemyndigheten med stöd av 72 a § taxeringsförordningen. Därvid ändrades också avdraget för nedsatt skatteförmåga till 500 kr, varefter någon beskattningsbar inkomst inte återstod. JO, som fann det tveksamt om ärendet handlagts riktigt, infortrade yttrande i saken av riksskattenämnden, som anförde följande.

Med hänsyn till det nära sambandet mellan frågan om ändring av H:s taxerade inkomst av tjänst och frågan om storleken av det extra avdraget för väsentligen nedsatt skatteförmåga –

vilken sistnämnda fråga är av skönsmässig karaktär och ankommer på taxeringsnämnd respektive prövningsnämnd – anser riksskattenämnden, att rättelse icke bort företagas i förevarande ordning utan att felaktigheten i stället, jämlikt 42 a § taxeringskungörelsen, bort anmälas till vederbörande förste taxeringsintendent.

I sitt beslut konstaterade JO att lokal skattemyndighet inte hade någon befogenhet att ändra av taxeringsnämnden medgivet avdrag för nedsatt skatteförmåga. I övrigt anslöt sig JO till den av riksskattenämnden uttalade uppfattningen.

I flera fall har JO uppmärksammat att taxeringen blivit felaktig även efter det att lokal skattemyndighet vidtagit ”rättelse”. Det har gällt fall, där en skattskyldig av taxeringsnämnden taxerats såsom ogift men lokal skattemyndighet funnit att vederbörande rätteligen bort beskattas såsom gift eller ogift med barn. Man har då rättat ortsavdragen men glömt bort att kontrollera om inte kommunalskatteavdrag, förvärvsavdrag eller försäkringsavdrag också borde ändras. JO har sett ganska allvarligt på sådana fel och förklarat att han funnit det anmärkningsvärt att inte sådana felaktigheter beaktats när ortsavdraget ändrades.